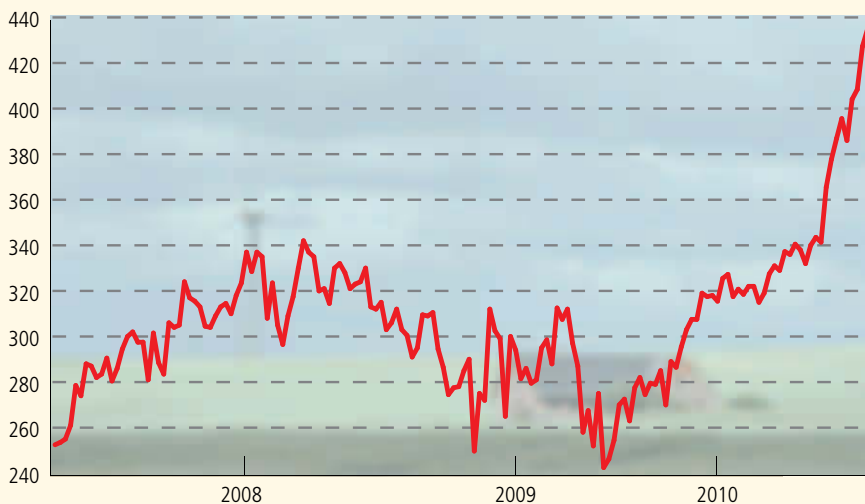

NOVO NORDISK – KANSEN DOOR VERGRIJZING

Novo Nordisk is een wereldwijd opererende farmaceut met een focus op producten voor diabeteszorg. Diabetespatiënten kampen met een verstoorde bloedsuikerhuishouding, waarbij het hormoon insuline een belangrijke rol speelt. Met een marktaandeel van 51 procent is Novo Nordisk de meest dominante speler in de productie van insuline, maar Novo Nordisk maakt ook producten die de patiënt helpen om insuline toe te dienen. Naast diabetes (goed voor zo'n 73 procent van de omzet) is Novo Nordisk ook actief in de markt voor hemofilie en overige hormoongerelateerde therapieën.

Het oudere deel van de bevolking heeft een aanmerkelijk grotere kans op diabetes dan het jongere gedeelte. Voor Novo Nordisk biedt de vergrijzing dan ook perspectieven. Ook de Wereldgezondheidsorganisatie verwacht de aankomende jaren een sterke toename van zowel het absolute aantal diabetespatiënten als van het aantal diabetici ten opzichte van de totale wereldbevolking. Dat lijken beleggers zich te realiseren, want met een koers-winstverhouding van ongeveer 24 is het bedrijf niet goedkoop te noemen. Op de New York Stock Exchange is een ADR van Novo Nordisk (NYSE: NVO) te koop.

Novo Nordisk (DKK)

ces: volgens het Deense energieagentschap is de emissie van koolzuurgas in 2008 met 23 procent gedaald ten opzichte van 1980. Niet in de laatste plaats door maatregelen van de Deense overheid, die de opwekking van elektriciteit door windenergie hebben gestimuleerd.

Op het gebied van windenergie lopen de Denen op kop. Zo'n 24 procent van de totale Deense productiecapaciteit van elektriciteit bestaat uit windenergie. De grootste producent van windmolens ter wereld, Vestas, komt uit Denemarken, maar ook de tak van de Duitse multinational Siemens die zich bezighoudt met windenergie is in Denemarken gevestigd. Toen oud-president Bill Clinton van de Verenigde Staten enige tijd geleden in Nederland sprak over de noodzaak te investeren in duurzaamheid, nam hij Denemarken als voorbeeld. "Mijn land was tegen het Kyoto-protocol omdat het vreesde dat het ons failliet zou zijn. Nu

zien we dat een land als Denemarken dat investeert in nieuwe energieën, ons voorbijstreeft". Dat de klimaatop van 2009 juist in Kopenhagen plaatsvond is dan ook geen toeval.

Daarmee is overigens niet gezegd dat fossiele brandstoffen geen rol van betekenis voor de Deense economie spelen. Binnen de Deense territoriale wateren in de Noordzee worden olie en gas gewonnen. Het land bekleedt de 31^e positie op de lijst van 's werelds grootste netto-exporteurs van olie. Door de goede positie in de markt voor duurzame energie en de aanwezige olievoorraden van 800 miljoen vaten heeft Denemarken een goede uitgangspositie om te profiteren van een eventuele stijging van de olieprijs.

EIGEN MUNT BEHOUDEN

Hoewel Denemarken zich van oudsher zeer open opstelt naar de buitenwereld – het land behoort tot de oprichters van de

NAVO en is sinds 1973 lid van de voorloper van de Europese Unie – heeft het de eigen munteenheid, de Deense kroon (DKK), behouden. De Deense centrale bank doet er alles aan om de koers ten opzichte van de euro constant te houden, op ongeveer 13 eurocent. Met succes: terwijl de Noorse (NOK) en Zweedse kroon (SEK) tijdens de kredietcrisis ten opzichte van de euro aan waarde verloren, bleef de Deense kroon netjes liggen, hoewel ook in Denemarken banken in de problemen raakten. Zo lijken beleggers uit de eurozone minder valutarisico in Denemarken te lopen dan in Noorwegen of Zweden.

Voorstanders van de euro grepen de koersontwikkeling van de Zweedse en Noorse valuta aan om te waarschuwen voor wat er met de Nederlandse gulden zou zijn gebeurd als die nog had bestaan. Er is echter ook wat voor te zeggen dat juist een vergelijking met de Deense kroon van toepassing is. Net als voor Nederland is Duitsland de grootste handelspartner voor Denemarken. De koppeling tussen de kroon en de euro is dan ook een logisch vervolg op de eerdere koppeling tussen de kroon en de Duitse mark. Dat is juist ook de strategie die Nederland in de jaren voor de euro met succes uitvoerde.

GERAAKT DOOR KREDIETCRISIS

Hoewel de kredietcrisis de positie van de Deense kroon ten opzichte van de euro niet heeft aangetast, is die crisis niet vol-